

*Jornada d'Experiències i Necessitats en Participació Ciutadana en Salut.
Organitza Centre d'Anàlisi i Programes sanitaris (CAPS) 22 maig 2009.*

A ROQUETES FEM SALUT: UN PROGRAMA DE SALUT COMUNITÀRIA INTEGRAT EN EL PLA DE DESENVOLUPAMENT COMUNITARI DEL BARRI

A Roquetes fem salut va néixer com a objectiu de l'equip de salut (EAP Roquetes) i avui es el programa de salut comunitària del barri de Roquetes de Barcelona, on hi participen veïns, veïnes, serveis públics, entitats i administracions que formen el Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC).

És un programa dirigit a tots els grups d'edat de la població del barri de Roquetes. Val a dir que Roquetes es un barri amb una forta tradició participativa.

L'any 2002, al CAP Roquetes es crea la Comissió d'atenció comunitària de l'EAP (Comissió APOC), llavors la formen una infermera i la treballadora social de l'equip de salut.

El punt de partida és el procés d'elaboració del diagnòstic de salut del barri de Roquetes i l'objectiu del diagnòstic:

- 1- Detectar i prioritzar les necessitats de salut de la població.
- 2- Afavorir la participació de la comunitat i la de l'equip d'atenció primària (EAP) en la detecció dels problemes de salut percebuda.
- 3- Elaborar un programa de salut comunitària

A partir d'aquests objectius es va promoure la participació d'entitats i serveis públics del barri i la dels professionals de l'EAP, amb una metodologia participativa (grups nominals) es van recollir els problemes de salut percebuda per franges d'edat i de la comunitat en general, posteriorment es va convocar a dues reunions per separat, comunitat i EAP i més endavant, es va fer una reunió conjunta per arribar a un consens en la prioritització.

Aquell moment, març de 2003, coincideix amb l'arribada al barri del PDC, impulsat per la Plataforma d'Entitats de Roquetes, i es decideix d'integrar-hi el diagnòstic de salut, que es presenta ja elaborat el juny de 2004 i el novembre de 2004 es decideix de forma participativa el disseny d'intervencions per tres dels problemes de salut prioritzats en el diagnòstic, i d'allà neix aquest projecte, ara programa de salut comunitària, integrat plenament al PDC, i es crea la Comissió de Salut formada per:

- Comissió APOC de l'EAP Roquetes (actualment, 2 metges, 4 infermeres i la treballadora social)
- La infermera de l'Equip de Salut Comunitària de l'ASPB
- Serveis Socials

- Biblioteca les Roquetes
- Representants de l'AVV de Roquetes (Vocalia de Salut)
- Grup de Fibromiàlgia
- Escola Bressol El Torrent (directora)
- AMPA de l'Escola Bressol El Torrent
- Tècnic comunitari
- Altres: Casal d'Avis, ASPB, CSB, Districte Nou Barris

La Comissió es reuneix el primer dilluns de cada mes de 14h a 15h al CAP Roquetes. És l'espai de coordinació, disseny, programació i avaluació de les activitats de promoció de la salut i prevenció del PDC.

S'ha ampliat a l'incorporar-se el programa Salut als Barris des de gener de 2008, amb el Consorci sanitari de Barcelona (CSB), l'ASPB, districte Nou Barris, per a l'actualització del Diagnòstic de Salut amb l'objectiu de programar intervencions per a disminuir les desigualtats en salut detectades i prioritzades (motiu d'un altre presentació).

El programa **A Roquetes fem salut** s'inicia el 2005:

Objectius generals:

- Promoció de la salut (hàbits saludables i autocura)
- Prevenció (patologia osteo-muscular i hàbit tabàquic).

Objectius específics:

- Millorar problemes musculars i d'ossos.
- Millorar hàbits d'alimentació.
- Millorar habilitats d'autocura.
- Aconseguir l'abandó de l'hàbit tabàquic.

La metodologia inicial va ser l'APOC (atenció primària orientada a la comunitat) i actualment és eclèctica, més vinculada a la dels Plans de Desenvolupament Comunitari: és participativa, amb reunions de consens, tallers, coordinació i col·laboració activa i en xarxa. La Comissió de Salut participa en els diferents espais del Pla Comunitari como són: el Comitè Tècnic (quadrimestral), el Grup Comunitari (mensual), la Trobada de Barri (anual), etc. Al barri se'n fa difusió mitjançant el Butlletí *Mes a Mes*, *La Gazeta de Roquetes* (trimestral), *Monogràfic anual de la Gazeta*, TV, ràdio i premsa escrita.

També en fem difusió a Jornades Professionals, amb la presentació de comunicacions i pòsters així com en altres activitats de formació i docència.

Activitats (2005/2008):

- Tallers per millorar la higiene de la postura
- Tallers per deixar de fumar
- Tallers de cuina saludable
- Edició, publicació, presentació i difusió dels Remeis de l'Àvia
- Espectacle de titelles *Els Remeis de l'Àvia* (espectacle a partir del quadern esmentat i adreçat a un públic familiar)
- Reedició del quadern *Els Remeis de l'Àvia* per part de l'ASPB
- Espai Gent Gran i Salut (mensual)
- Grup de suport a familiars/cuidadors d'Alzheimer i altres demències
- Tallers participatius de l'EAP amb el Grup de Fibromiàlgia
- Grups de suport psicosocial amb un psicòleg de serveis socials i la treballadora social de l'EAP Roquetes
- Suport al Grup de Fibromiàlgia: seguiment Pla director
- Tallers d'hàbits saludables entre sanitaris, pares i direccions de les dues escoles bressol del barri
- Monogràfics de salut a La Gazeta de Roquetes
- Programa de promoció de l'exercici físic (del Departament de Salut)
- Suport grups salut integral (Xarxa d'Intercanvi de Coneixements)
- Procés per a l'actualització del diagnòstic de salut comunitària (Salut als barris)
- Programa de promoció de l'exercici físic (Departament de Salut, Programa Activa't)
- Incorporació a la Xarxa AUPA

El nombre de participants és molt heterogeni, depèn del tipus d'activitat, del lloc i el context on es fa, i de la periodicitat.

En l'actualitat estem treballant per redefinir els objectius del Programa **A Roquetes fem salut**, per ampliar-los respecte dels problemes prioritzats i decidir intervencions que de forma transversal incideixin en més d'un problema de salut, que s'hagin evidenciat cost-efectives, a la vegada que millorem aspectes de les activitats que ja s'estaven fent i a les quals donarem continuïtat.

Avaluació:

Cadascuna de les activitats programades té la seva avaluació específica. L'avaluació del Programa es fa de forma participativa, anual, prèvia a la Trobada de Barri, i dins del Pla Comunitari. El tipus d'avaluació varia en funció de l'activitat, amb qüestionaris pre i post-intervenció, de satisfacció, qualitativa i global, amb recollida de propostes de millora per a l'any següent.

Observacions:

Aquest programa ha estat possible gràcies a la participació i implicació de la comunitat de Roquetes i dels professionals que hi treballen i hi han treballat des dels seus inicis.

Autors:

Comissió de Salut del PCR:

EAP Roquetes: Agramunt, Montserrat, Araque, Marta, Blancafort, Xavier, Carne, Emma, Del Amo, Maite, Filló, M^aDolors, Muniente, Glòria.

Equip Salut Comunitària (ASPB): Petit, Montse.

Serveis socials: Arias, Mercè

Biblioteca Les Roquetes: Sales, Victòria

AVV Roquetes (Vocalia de Salut): Iturriaga, Marcela

Grup Fibromiàlgia: Dominguez, Luisa i Ruiz, Esther

EBM El Torrent: Andorrà, Montse

AMPA EBM El Torrent: Ruiz, Esther

Tècnic comunitari: Herrera, Felipe

Altres: Casal d'Avis: Capdevila, Bet ASPB: Maribel Pazarin i Carmen Fuertes,

CSB: Armengol, Jordi Dist.Nou Barris, Utrilla, Esther

Persona de contacte:

Glòria Muniente Pérez de Tudela

Treballadora social de l'EAP Roquetes (8G Barcelona)

Telèfon: 93 276 80 68

E-mail: gmuniente.bcn.ics@gencat.cat